

Gilzės Releivis

Lietuvos T. R.
Centr. Biblioteka
Mokslų Akad.

„Gilzės Releivis“

su kas Nedele išleidžiama Pridėta yra Seredoj bey Subatoj
išdūdamis ir lapuota ant Bertainio Mėto 50 Ven.

Apštelavimai yra nū bile tokio Pošto priimami, arba
ir paçoj Druktorijoj

J. Revländerio bey Sunaus
Gilzėje, Aufštoje Ulcz. 67 (Hohe Str. 67).

Apštelavimai,

Druktorijoj Gilzės Releivio funkciami laštūja po 10 Ven.

Pristulymai 20 Ven.,

už ložnų smulkeis Raštais išpauską Gilz.

Gromatos del Gilzės Releivio patiks išrašomos yra
i Gilzėje nufunciamos.

Nro. 81.

Gilzėje, 8. Oktoberi 1892.

13. Jahrgang.

Kas paskutiniame Czeše Swiete nufidawe.

38 Wokietijos.

Berlyne, 4. Oktoberi. Ciecorius
Wilius 11. b. M. i Wyna parwojks ir
piczion iki Wakaro taip wadinamoj
Szenbruno Lintšmybes Pilij ant piokio
Apšilankymo užsilankys. Ant Gelzkel-
dwario sulauks Wiekpati Ciecorius
Francas Josepas, Cercicitiei bey Wyriaus-
sybes. 12taji taps wiena Dwaro
Medziokle nulankyta.

— Ciecoriene dabar didžiausią Die-
nos Dali sawo Stuboje ne Lowoje
praleidžia. Atkartūtinay Wiekpatiene
pasutiniose Dienose Aplankymą cieco-
rikujū Princū taip kaip Jamylijos
Draugšanariū prieme.

— Karo Ministeris v. Kaltenborn-
Stachau keta Atleidimą iš sawo Uredo
imti. Priejastis ant to esą Swyrine-
jimas prie Zalnierystes Jokano Su-
statymo.

— Iki 17. Septemberio yra pagal
Surokatimą Medicinal-Uredo nū Au-
gusto Widurio Hamburkij akarūt 9500
3moniū Kolera mirę; toktai Hamburkui
bey Altona kruwoj iki 30. Septemberio
Ihygien 10000 Mirusujū dūtu.

Potsdam, 5. Okt. Ciecorius yra
hendien pirm Pietū iš Romintū piczion
wel sugryžes ir nū trijų seniausujū
Princū ant Gelzkeldwario sulauktas.
Ciecorius tūjau i Marmor-Paloczij pa-
fidawe.

Hamburkij, 1. Okt. Gabenimui
Kolera-Lawonū, kurie ikšiol Hamburkij
dykan gabenti tape, hamburkiskasis
Sztots, kaip wiens Berlyno laiklas
praneša, dabar 14 Ml. ant Lawono
aprofūja. Wargingesniejie Gywatintinkai
per tai labay prispaudžiami tampa.

— 3. Okt. Ant piczion gulinciojo
spaniskiojo Garinio „Daviz“ Raktijje

nū Subatos ant Nebeldienes englisk-
kasis Garinis „Bush Bee“ užbego. Brie-
to tape Kapteinis bey Szthroms Ga-
rinio „Daviz“ taip kaip wiens kito
Sziepio Uredininkis nuzudyti. „Daviz“,
kursai kastauneLiodinge turejo, nūgrimzdo.
„Bush Bee“ smarkien paiskadytas i
Hamburkij sugryzo.

Hamburkij, 5. Oktoberi. [Ure-
dikts Koleros Pranešims.] Nū
Užwakar Pietū iki wakar Pietū yra
maldūti 43 Susirgimai bey 19 Pas-
mirimū. Nū wakar iki hendien Pietū
yra 30 Personos Kolera susirgustos ir
11 pasmiriusios.

Hamburkij, 6. Okt. Urediskay
primaldūti yra nū wakar Pietū 21 Kolera-
Susirgimai bey 8 Pasmirimai.

Altona, 5. Oktoberi. Sziczion yra
6 kiti Kolera-Susirgimai bey 4 Pas-
mirimai nufidawe.

Neustadt, 4. Okt. Socialdimi-
krotiskasis Ciecorystes Saimo Wietinin-
kas Kunert yra nū Landgirikto Mieste
Neustadt (Slezijoj) del Diewo Bluzny-
jimo ant trijų Menesū Kalejimo pra-
studytas.

Mannheim, 3. Oktoberi. Del
didžiū Užšlepimū pabegęsis Socialistū
Wedejas Hānsler yra Szikagoj su-
imtas.

Dancoj, 4. Oktoberi. Miesto
Wietininkū Susiejimas iwelyjo hendien
Beda Kencziantiemsiems Hamburkij
3000 Ml. o Miesto Altona 1000 Ml.

Braunšweig, 3. Okt. Pagal
nekurę Braunšweigio Geitungą yra Cie-
corius Wilius Patvietimą Princ-Wal-
dono ant 24. bey 25. Oktobero prie
Blankenburg Hare-Kalnynūse busencziū
Dwaro Medziokliū priemes.

München, 3. Okt. Sziryt ikšyppo
iš Weziū wiens Laworū Trukis, prie
ko Trukio Uredininkai lengwius Suzei-
dimus gawo.

38 Štreikū.

Wyne, 4. Oktoberi. Kaip wiena
Wyno Geitunga paranėša, bande Prin-
cas Peter nū Koburkio wakar po Pietū,
umay nū Badukimo užpultas, iš wieno
Lango Koburkio Palocziaus išpolti. Po
Plaisinimo nū Princū užrakintujū
Durū passete, ji nū to trikdinti.
Princas tape i Gydymo Anštaltą nu-
gabentas.

38 Prancuzijos.

Kalais, 1. Okt. Kolera Apygar-
dej sunkiausiey ponawoti pradeda. Gy-
watininkai nufimena ir pries Wyriaus-
sybę passkela, kuri wisus Szulinius per
Szandarus uždaryti turejusi, ale ne
pritenkancziey gero Gerimo Wandens
parupinti galejo. Del Wandens Stokos
Nepakawojimai wakar labay priegadingi
pastojo. Piekoriei tape atkartūtinay
užpulti ir mucyti. Szandarmerija nu-
siunte Pagalbos i Arras, jeib Dawadą
tenay wel attaishtu.

38 Maskolijos.

Petersburkij, 4. Oktoberi. 38
keliū Kampū Gubernimento Kiew par-
eina patlab Pasgūdimai, kad prie
Laukininkū Zawai piometinio Dago
jau ant Galo eina, ir kad Wakaro
Zopostai Galwijams ne ilgay pritek.

38 Szpanijos.

Sevilla, 4. Oktoberi. 3 Stubą
Gendrol-Kapteinio nū Andalustien iš-
werze wakar wiena Persona su tūm
Szauksmu: Gywa t'esie Republike! ir
paleido Rewolwerio Szuwius ant
Gendrol-Kapteinio, kursai prie Piczio
lengwiey suronytas tape. Piktadejas
tampa kaip Umūse suklydes laikomas.

38 Belgijos.

Antwerpen, 1. Oktoberi. Juriū
Wyriausybes sutare, 38lopimą masfo-
likū 38wandrautujū, kuriems 38lopimas
Amerikoj uždraustas tape ir dabar i
Gyropą sugrypta, uždrausti.

Iš Lietuvos bei abiejų Rytprūsų Prowincū.

* Cicorius Utarninke wel Rytprusus prastojo. Cicorius išvažiavo nu Tratenū ant Žieg. 8 ir 30 Min. Bakare su ypatišku Trukiū per Gumbinę bei Šrutę ir ant Žieg. 10 ir 33 Min. i Karaliauczių parvyko. Po 4 Miniutū, kuriame Tarpe Mašyna apkeista tape, Relione toliaus ejo.

* Pons Landrots pastutiname „Elžes Kreizo Laiklė“ praneša: 20. Oktoberi 1890 tape i Szallau, Bresliawos Kreize, prie wieno Relio wiena be Pastogio bei je jokiū Eurtū kurtnebyle moteriška Persona atrasta, kuri tašyl neįjokios Žinios apie sawo Tewiškę bei Familijos Pasilaikymus dūti ne galejo. Toji yra dabar per wieną dibi Ižgasti sawo Kalbą wel atgawusi. Pagal jos Ižskatymą yra ji Senume nū kokiū 6 Metū iš trečzios Ložes wieno Duto per Langą ant hale gulinczios Piewos nupūlusi, iš to ji Kalbą bei Girdejimą prapūlūziusi yra, Pews bei Motina yra negywi. Lews apūturejes wieną Kalwę su Lauku, ant kurio Apgywenimo 6 Karwes bei 4 Arkliū laikomi tape, wiename nekalmūtame Rampe, kuriame daug Giriū radosi. Mine-toji tur, kaip ji pridūda, 2 Broliu, nū kuriū jaunesnyšis pirm kokiū 10 Metū, kaip Motina jei per Ženklius išmanyti dawe, nū Eigonū pagriebtas tape ir daugiaus ne įsūtrabo, del to Motina iš Gallesczio pasūmirūsi. Nepažystamoji sale toliaus, kad tame Rampe, kur jos Lewai gyweno, tikt wofišklay kalbama buvo, ir kad ji iki pirm pusanthro Meto wienat masloškū Piningū te macziusi. Jos antrasis senesnyšis Brolis, kursai tewiškaje Gaspadorystę pirm Metū užsiemes ir kurio Namūse ji iki Pawasario 1890 užilauke, esąs apūwedes. Po Sekminiū Szwentes 1890 esanti ji su sawo pastucziausiey minetu Broliu bei tojo Paczia iš tewiškajos Gaspadorystes su wienu Wežimu išvažiawusi. Po penkiū Dienū ilgo Reliawimo esantis jie ant wienos Wietos pareje, kur jie sawo Reliones Pakus atwertū turejo (bene ant Rubežiaus Muiū Uredo), ant šitos Wietos esantis jie ir maslo-

liškūšius Piningus i wofišklus išmaine. Po to esantis jie ant wienos Gywatos prie Gencziū, kuriū Warbą ji ne pažyst, pareje (bene Rytprūsaję), kur ji su sawo Broliu bei sawo Szwegerte prie Dago Darbū pagelbejusi ir draugišklay iki po Dago pasilūkusi. Po Dago Užbaigimo (taigi bene Septemberyj 1890) esanti ji su Broliu bei Szwegerte nū sawo Gencziū su Gelfeltrukiu iškeliawusi ir prieš Pietus paczios Dienos ant wieno Gelfel-dwario, ant kurio nū abiejū Pusū i- bei išlipama gal buti (bene rasi Gelfeldwaris Kreuc), išlope. Tada tape ji nū Brolio bei Szwegertes i wieną Gaspadą drauge imta, kur jie pernakwojo. Kaip ji selancziam Rytmetij pabudo, buvo Brolis bei Szwegerte prapūle ir jei dar ir jos geriausius Drabuzius drauge paeme: Ji rodo tikt wieną Ženkla, kuri ji skaityti ne galejo, bei wieną Gelfeltrukio Rortą, su kurią ji ant Gelfeldwario ejo ir pirmjaušiey paeinanti Truki wartojo. Bakare paczios Dienos turejo ji išlipti, buvo kalnū-tas, mažumą Giriū turis Rampas, kuriame ji dabar radosi (rasi Sellendorf arba Ober-ningt). Potam klydinejo Nepažystamoji bei jokiū Eurtū tris Dienas aplinkuy, itkol ji i Szallau, Bresliawos Kreize, atrasta ir pa-wietota tape. Dabar ji powišam išmanyti-nay kalba, tikt ne gal ji apie sawo Familijos Pasilaikymus bei taipojau mentay apie tai, kur jos apūwedesyšis Brolis dinges, bilekotiā Žiniā dūti, kadangi ji del minetos, kokiame 6. Gywasties Mete atsiūkūšios Nepalaimos Kalbą bei Girdejimą prapūlūziusi ir tikt ant Welykū praėj. Meto wel atgawusi yra. Nepažystamoji yra pagal Szaltyšiaus Patikri-nimą dawadni, akyla Persona ir prowjy per-sonišklay ir Pajutimą dawadnios Mergaites. Pagal tai wišlab yra imanytinay twirtay pri-imama, kad nepažystamoji Persona iš maslo-škū Rytjuriū Prowincū atšigamina ir nū tenay su sawo dabar prapūlūsiūju apūwedu-šioju Broliu penkiū Dienū ilgoj Relionej su Wežimu prie maslošklay-rytprūšiško Rubežiaus ir nū cze bene prie Rytprūsaję ant Laukū gywenancziū Gencziū parejusi. Kadangi Lar-dinejimai Bresliawos Ragyrungos Walsczūje bei Pasielimo pasilūto, yra mišlyjama, kad Gywenimas jos Gencziū musū Walsczūje ran-

dasi. Nepažystamoji yra nū wibutinio, dai-laus Augumo, kokiū 18 Metū sena, tur brunus Plautus bei Akis ir czielus Danis. Apredyta yra toji su jūdpilkū Redeliu, prie kurio jūdi Samatos Sztreifai randasi, marga Taje su brunu Samatos Krogu, melnyu Szurktu su balta Barta, brunomis Žiemos Kurpemis su Skuros Apstatymu, geltonbruna flora Apšigūbimo Stepeta ir dewejo šidabri-nes Aukstas su Krzjulu. Drabuziei dar geri yra.

Tilžeje, 5. Oktoberi. [Nepa-laima.] Nū sunkios Nepalaimos tape Gaspadoriaus Sunus Schories iš Kampspowilkū Subatoj po Pietū tro-pyžas. Taisai su Jawū Žlimsimu i Kulimo Skrynę prie Kulimo Mašynos Darbo turejo ir prie to su dešiniaje Ranka per giliey parejo. Ranka tape nutwerta, iki puse Alkunes powišam sutruškinta ir beweiš nuplekta, tikt dar kelios Gyslos sulauke sutruškėtases Dalis. Suzeistasis tape i musū Miesto Gy-dymo Butą nugabentas, kur jam Ranka ties Alkunes Naru nuimta turejo buti. Eigonis po šitais Pasilaikymais imany-tinay smagus randasi.

— Sziose Dienose parejo Bąžnyt-kiemyje Tharau, Pr.-Gylawos Kreize, gulintyšis 760 Murgū didyšis Riter-dwaras Arweiden už Birkimo Preke nū 104000 M. i Apturejimą Pono Max Grubert iš šiczion.

— [Wiena Umūse suklydusu moteriška Persona] tape Subatoj Miesto Girej atrasta, kuri tenay patlab-teles Dienas užsilaukiusi ir, kaip ji sako, sawo Gywasti tikt su Ugomis maitino. Ji tape nū pasigailancziū Personū su Walgiu bei Gerimu aprupinta ir tada Bąrgdienā Kawonei padūta. Eigonka gal kokiū 30 Metū sena buti ir

Reliones Patyrimai.

(Pradžia Nr. 76.)

Iš Lietuvos, sake Karalius, kad Gywastis kasdien tiek daug Patyrimū atgabena, tay ne žinau aš, kaip Žmonems kāmēt gal ilgu buti. Kaip daug bei kokiū graziū Atsitikimū aš šendien ant Paveišklo esu pritapes.

Me tie nū musū patirti pawogingi Atsi-tikimai atšieina tikt iš musū ypatiško Pasil-aiikymo, sake Balby. Wiš hie Dalyšai buvo tikt apmaudingi bei nemielū Nusidawimai, kaczieig jie dabar beje labay štukawus bei dywni yra, kadangi jie iššredziusi Karaliū sawyje tur.

Me iššredziusyšis Karalius mofinas prie to dangeropo, sake Frydrichis hyspobams. Nū šendien aš daugiaus ne dywyšas, kad Pulic-ija n'aplcncziama yra, nesa juš ji tur bileto Neaplcncziamo, kaczieig tas reikalingas yra. Pulicija yra atwiras Žmoniū Pristūndikas, o šisai Garbes wertas Pons Pusthalteris turejo powišam Taisybe satyti, kad Pulicija tožnā taip ilgay kaip Piktadejā tur laikyti, itkol jis kaip wiernas Wyrš išširodes yra. Na, kaip toli mes nū musū tikroses Žmogys-tes atšitolinę esam, nesa Šmintingiejie sato juš, kad Žmogus nū Sutwerimo gers yra, o dabar yra taip toli, kad mus dabar Pulic-

cija wel gerus daryti ir mums Szetoną iš-waryti nor. Ne kalbelit dabar niekados dau-giaus nū Diewo Prilygimo bei hwieczianczio Petšwiczlo, kuri Diews ant Raktos tožno Kunigalkšcio užspaudes, per kuri jis ji išpa-žytina dars tarp wišū Žmoniū Waišū. Pons Niklas nū to nielā ant mano Raktos ne šlaite, ir aš turejau jo Akims Piktadejaus Weidā, itkol aš per sawo Pasā kaip wiernas Žmo-gus išširodziau. Bedna apgailėtina Žmogys-te, kaip giliey esi tu nū sawo Aukštybes pūlusi, nū to Czejo, kaip Ewa Gywatei prisigaudinti dawesi, o kaip toli mes wiš nū Rožaus Re-kaltybes atšitolinom! Me tai yra sudumoti Sapnai, kuriems mes dabar ant Naudos šios kwepjanczios Pastetos (šaniause Roka) atšisa-tyti norim. Eišš Prieteliau, imšim walgyti!

O kaip Karalius walge, pasakojosi jis linksmay bei smagiey su Balby apie palink-smianancziūšius Patyrimus šendieniškos Dienos.

Iš Lietuvos, sake jis jūdamas, kaip jie tā Atsitikimą ant Laido wel po Akū šateš, iš Lietuvos, be to i Larpā Štikšimo šio mofito, holendišklay išmananczio Swetimomo butu par-eiti galejus, kad Wiešpats Karalius nū Prūsū i labay ne mielā Susikibimą su tais Garbes wertaisišis holendiškais Durais parejes buti! Na, o aš hiam Ižgelbejimo Angelui dar neįgi-mano Dekawone ne ištariau. Tu kalbeji su

jām, Brolau Endrit. Kas yra jis? Kām Warbū jis?

Ant to ne žinau aš atšilepti, kadangi aš jo Pasā ne pažystu. Me jis paštrodo man kaip labay meilingas, mofytas Wyrš su puikiomis Ipatybemis bei aukštu Mištes Dubu.

Eiš, ir pakwieš ji nū manęs ant Stufelto Pastetos, satyl jam, Pons Zollern noretu jam mielay dekawoti už jo Prystowā, ir meldzia labay Garbes jo Aplankymo. Ar numanai tu, Prieteliau, kad aš mažumą mofinās mandagus buti, ir teiktieš ir pastelgti, kaip war-gingam keliaujancziam Muzikantui pūlasi? Aš meldziu, šfikis Šodzjus labay mandagus, šieip tas Žmogus galetu sawo Aplankymā užginti, o aš trokštu Žmoniū Draugyses.

Balby ejo ir sugryžo po keliū Miniutū su Swetimūju atgal.

Sztay, mans Prieteliau, sake Balby hysp-obams, šiczion atgabenu aš Žums musū Ižgelbetoji iš Debos. Šis galetu ir Pastetos dalywu pašoti!

O jis toktai geray yra užpelnes, sake Ka-ralius, Swetimaji su meilingu Galwos Lin-gawimu pawelkūndams. Je, iš Lietuvos Mon-sieur, aš esu Žums kaltas, o šitas Stufis Pastetos, kuri aš tā Garbę turiu, šiczion Žums padeti, yra labay prašta Alga už Jusū Pagalbā. Man rodos, kad aš niekados tolias

dewejo suplybustius Drabuzius. Ji sako, buk prie maskoliskojo Kubeziaus jos Namai esa.

— [Zsi lauzimas] hra Raktyje nu Gzetwergo ant Petnyezios Kupezystej Hono Adolf Westphal Bokiectiu Ulyczioj ispromywas. Rase tape plaipinta, joje wienof tikt warini Piningai te radosi.

— [Zeisus Jaunikaitis.] Wiens Bekeriu Mokintinis gawo Redeldienej anksti nu wieno Wyro, kursai greitay ant Trukio eiti turejo ir Mazumq Dunos pirko, Wietoj wieno Dutreziokio didesni Piningstuki. Mokintinis Piningq sawo Mistrui atdawe, ir pisai Pulicijai ziniq dawe, prie kurios Swetimastis sawo Bermofejimaq atsiimti gal.

— [Wagystes.] Wiens jau daugeropay patorawotas Waikins pawoge 1. p. Men. ant Turgaus kelis Daiktus, t. k. ir wienas Filco Szlures, ir bande tumi pasprusti, jis tape wienof pawywas, suimtas ir Giriktui padutas. — Wiens Waikins tape wakar prie Wagystes wienoj Zomarko Budoj uz-tropytas, sugriebtas ir Pulicijai padutas. — Wakar Raktyj tape 4 Darbininkams, kurie Miesto Dalj Meerwis wiename Stalbyj pernakwojo, wisi Drabuziei pawogti. Wiens Darbininks, kursai prie Staldo miegojo, tape to Darbo kaltinamas ir suimtas. Tasai wienof to Darbo ginas. — Sargas Kasernos Ulyczioj padabowo fe Rak' ant 3 Waikinu Senume 14 iki 16 Metu, kurie wienq Zaq neke. Kadangi tiejie jam ne iistikimi pasirode, jis jus ikalbino. Waikiniai Zaq ant to pamete ir pabego. Zake buwo 5 Wiktos bey

didzias Rumtes n'esu mates, kaip hitas Gollenderiu, o artesnis Susipazinimas su tomlioms butu man labay baijus buwes. Nj delawoju Zums, kad toki nukreipe esat.

Ant Keliones tampa sutinkama wifokiu Susipazinimu, tare Swetimastis jukdamas, su didziu Iffitikejimu, kursai Dalby slaptay gandino, hale Karaliaus ant kietoj skurinto Solo passesdamas. Zusifhtus, mano Ponai, prirotaju as prie mieluju, ir defawoju Zums, kad Jus man taju dalywu dabat pastotu.

Nj luturaju, kad Jus ir Susipazinima su hita Pasteta prie mieluju prirotahit, sake Karalius. Walgyht, mans Bone, ir passafakom! Me Drolau Endrit, to stowi Tu cze taip rustai bey baugty, ir ne isfidrysti negyi passesiti. Nj ne prifibijau, kad jis Pons isfiredes Kunigaithtis yra, kursai slaptay keliauja, ir kurio Aukhtumq Tu dabar ispapines esi?

Ne, mans Bone, imtit tikt Wietos, tare Swetimastis jukdamas, ne prifibijokite ta Dalyla suzeisti, nesa as dudu Zums mano Zodi ant to, as ne esu neyjofs isfiredes Kunigaithtis, ale ir neyjofs Kunigaithtio Larnas, o as isspazytu Zums, kad as ant abiejy lygiey mandrus esu.

Aa, Jus esat mandrus ant to, neyjofs Kunigaithtis buti?

Tikray, mans Bone!

(Dar ne wiff.)

2 Zasyh. — Rastanus Railiniei tape Januaryaus Menesj wienam Gaspadoriui is Kulmenu ficzion Mieste pawogti. Dabar hra israfta, kad wiens Faktors is ficzion Railinius pawoges ir sawo Lemui i G. prifuntes. — Zomarko Gese keli Szulokai is Tilzes Freiheit wisoferopus Dalykus is Budu pawoge. Bertybe pawogtaju Daiktu passidaro is 50 M. Jaunieje Wagys hra ant Korawojimo primalduti.

Szilokarcziamoj, 2. Okt. [Zudymas?] Z Windenburg passimire wiens Iffintiniks po neistikimais Pasfirodymais, kurie ant Skrodimo bey kemisko Widuriu Perjektojimo Briezasties dawe. Apnudyjimas tur buti israftas, nesa wiena Sunaus Pati hra Apnudyjimo kaltinama, suimta ir i Klaipedq nugabenta.

Pilkainej, 4. Okt. [Ruditis nuskendes. Kraujo Apnudyjimas.] Zeib sawo 2 Metu senq Suneli po paczios Apdabojimu turetu, buwo wiena Diosinike is R. ji praej. Seredoj drauge ant Lauko emusi, kur ji Koputes rinko. Prie atylojo Darbo ji kelis Akies Mirkinius ant Rudicio ne padabowo; tasai parejo i wienq Gzera ir nuskendo. Prie to Trudnumo tur apgailietinoji Motina dabar dar ir po Aktiu Patorawojimo Sudo del to atsiliepti. — Wiens Gaspadorius is B. pirm keliu Redeliu prie wieno Birhto maza Suzeidima pristraukes buwo, sejo ale tacziau su nuga Ranka Superfosfata. Ranka po didzieis Berkulieis weif isgastingay uzputo. Galiausey pritrauktas Pieforius isrado Kraujo Apnudyjima. Per Bjowima jis Putmenio Iffiplatinima berods atlaike, keli Birhtai arba ir wisa Ranka ale bene be Ubejojimo ant wisados sudarkyti bus.

Klaipedoj, 3. Oktoberi. [Ugnis.] 30. Septemberi nudege Skune Jurgio Grobst ant Szelces. Ugnis tape per wienq aplinkuy besiwalkiojanti 6 Metu senq Waikinq ispromyta, kursai isspazino, kad nu Lauku papplektas Koputes ant Kojimo anos Skunes kepes. Jo Jaunyste apgin ji berods nu Korawones, jis taps ale i Prywartos Auginimo Anstaltq nugabentas.

Allenstein, 28. Sept. [Labay kytru Budu] mislyjo Darbininks Spittka is Plasen Senatwes Kente igyti galeses. Jis ishtyne ant sawo Krikstzenklio bey ant Amtsvorhtero Zenklo sawo Gimimo Meto 1830 Stailiy 3 ir padare is to wienq 2. Prigawiks wienof ne zinojo, kad Landroto Uredas Ortelsburlyj del to Lardinejimys uzims ir per tai Zeisjbe igreikf. Jis todel labay nusidywyjo, kaip ji Sztotsanwaltyste suimti ir po Prifaikintuju

Sudu statyti dawe. Szis ji ant jo Wargingumo bey Runo Silpnumo welydamas tikt ant 4 Menesiu Kalejimo prafudyjo.

Rosfel, 2. Okt. [Wiena is besiu Galwu passidaranti waikiska Biktadeju Gauja] passutinioj Subatoj anksti musti Miestq ant keturiu Wietu uzdegiti bande. Wiens Staldis ir is tikro nudege; kiti trys Uzdegimai tape dar tikru Gzesu igesinti. Szulokiu Senume stowintieje Waikinpalaikie buwo uzstzadeje, Miestq nudeginti. Uzstzadejancziamjam tape nu "Wyresniojo" Kewolweris ant Krutines laikytas ir koznas, kursai ta Uzstzadima isdutu, su Smercziu apgrumstas. Dabar tape Darbs uzimtas. Du Waikiniai hra apfalti. Jie ne buwo passutiniose keturiolika Dienose Namiej buwe ir jau pirma Korhuse wienq Miesininkq apwoge ir Blesima tarp sawes isbdalinq buwo. Uz tai tape jie nu Miesto Walmistro Korawojami, ir rodosi, kad jie ant Atfikerhtjimo apsieme, Miestq uzdegiti.

Prifaikintuju Sudas Tilzeje.

[Szehta Diena.] Darbininks Erdmann Barhtes bey Stalbeja Ernestine Petrit, abu is Tilzes, turejo Subatoj del zinomay neteissaus Kaltinimo bey zinomay darytos neteisios Prysegos atsiliepti. Prifaikintieje isrado abu kaltus, Barhtis del neteissaus Kaltinimo o Petritkene del zinomay neteisios Prysegos. Kaltininku turejo ju astriaus patorawojami buti, kadant del ju Iffatymu wiena ne kalta Moterikhe del neteisios Prysegos i Pajektojima parejst buwo ir po Prifaikintaisies statyta tape. Barhtes tape ant 1 Meto Kalejimo ir 2 Metu Garbes Prapuldymo o Petritkene ant 3 Metu Kultuzes bey 4 Metu Garbes Prapuldymo prafudyti. Apst. Petritkene tape ir kaip netintanti ishtarta, kamet kaip Liubintike arba Persimananti prifaikinama buti.

[Septinta bey astunta Diena.] Panedelyj bey Utarninke parejo po Prifaikintuju Sudu daug Zmonems prifawerzant Prowa del Nuzudymo priez Butelninkq Kardeli Kalkowski is Johannsdorf (Patalnej) ant Atfudyjimo. R., 47 Metu sens ir ishtol ne patorawots Wyrs, turejo del Apnudyjimo sawo Paczios Motinos atsiliepti. Apst. buwo pirmoj Wencziamonystej su wiena Duktere Rasles Julianos Gorkle apsiwedes ir apturejo su sawo Paczia draugikhtay i Johannsdorf wienq koku 16 Murgu dibi Gruntstuki, ant kurio nemanka Iffimtine Raslei Gorkle fowejo. Zr buwo R. apsiemes, Gruntstuki tikt su Zwelyjimu senoses G. toliaus parbuti. Kaip Apst. po Smercties sawo pirmoses Paczios is Naujo apsiwede, atfirado Passilachymas tarp jo bey G. menkay geras; ji jam per ilgay gywa ir Iffimtine per aukhta buwo, taipojau apmaudyjosi jis, kad jis ant Gruntstuko Pardawimo jos Zwelyjima tureti turejo. 6. Aprilis h. M. mire 78 Metu senoji Moterikhe po smartaus Wemimo. Taju prafiplatinio Kieme Passalba, kad Gorkene ne sawo Smercziu mirusi ir kad Apst. je apnudyjes. La Passalba ir weif per Pajektojima passitkrino; tazyg tape ir Apstusioj Pati apfalti, furi ale weif po to Kalejime passikore. Wencziamonystes Pors ginczyjo is Pradzios, jog Gorkenei Kadu dawe, kaip ale prie Lawono Stro-

bimo Arsenikio Dalys Rūne atraštos tape, R. išsipazino, joz senaje Moteriskė apnūdyjes, kadangi jis su je wis iš wien Nepatajuse gyvenes ir Šmintine jam per sunki paslojo. Sis norejes Gōrkenei Szmotą Piningū dāti, jeib Šmintine pasiliautu, ji wienol i tą Dalysą ne išdawe, ant ko Piktumas prieš wiens kitą wis daugiaus augo, o tay jis 5. Aprili (Die- noje pirm Gōrkenes Smerczio) apsieme, je su Arsenik nuzudyti; 6. Aprili, triumpay pirm to, kaip senoji Moteriskė Rapiją gerti turejo, jis koki Piršto Repure pilną Arsenikio jei i Pūdeli ikrešes. Po Rapijos Serimo užpūle Moteriskė smarkus Wemimas, ir weil po to mire ji. Antroj Dienoj šio Išsipazinimo Apst sawo Išsitymus atgal eme, sathydams, jis Kalczia tik del to ant sawes emes, jeib sawo Moteriskė, kuri ne kalta esanti, apgintu. Gōrkene busenti bene Nūbus, kurius jis i wieną Pūdeli su Szmantą ikrešes, jeib jās tada Ziurkems bey Pelems padetu, iš Wapšidabo- jimo pati i Rapiją išpylusi. Ir hitus Pribawimus Apst. weliaus atgal eme. Apst. kajo Pati pridawusi buwo, kad ji sawo Wyrui nū jos pakawotaji Arseniki ant jo ypa- tikšo Prashymo dawusi; jis prie to išsitares, kad jis tus Nūbus Gōrkenei i Rapiją ikrešti noris, ir ant jos Melbimo, toktai ne daryti, jis atsiliepes, kad nieks ne patiršes, kadangi jie wieni esantis; ji tik iš Waimes del Plegos sawo Wyrui Nūbus dawusi ir tada atsitoli- nusi. Sekancioj Dienoj esanti Gōrkene umay apsirgusi ir atkartinay wennusi, iš ko ji — Apst. Pati — numane, kad jos Wyrus Gōrkenei Nūbus tacziau idawes. Apst. ir kitoms Personoms atkartinay ikšitare, kad jis po bibzaje Šmintine daug kenteti turis. Sis esąs Senole tankiej mušes ir jei prikau-

šes, ji turinti tik pasikarti, tada jis pakajings buses. Wienai Siudininkai pasižude senoji Moteriskė del Apst. Basumo, ir kaip ši jei rodyjo, R. apstusti, sake ji, tada jei dar pras- cziaus eitu, tada Apst. je nuzudytu; R. bey jo Pati wis kauk, kad ji per ilgay gywa yra ir turinti padwesti, o ji ne gal tacziau pa- dwesti. Apstustasis apgincyja kožną Prisi- draugawojimą prie Nuzudyimo ir patikrina, jo Pati senaje G. apnūdyjusi. Atkartinay daryta Išsipazinimą Apst., kaip jau mineta, tūmi bando ataityti, kadangi jis norejes sawo Paczia, kuri wiena del Gōrkenes Smerczio kalta yra, išgelbeti, jeib atgal pasilikusieje Rudikiei norint Motina turetu. Wisokeropasius Pribawimus, safo Apst., esąs jis sawo Su- irime dares ir ant wisū Klausymū tik su „je“ atsiliepes. Prisaikintieje istare R. del Nuzudyimo per kalta. Giriktas prasiudyjo R. ant Smerczio bey ant Patrotyjimo bir- geliskūjū Garbes Telsybiū.

Darbininks Gustaws Busepeleit iš Unter- Eiseliū tape del Nusizengimo prieš Wieslybyske ant 1 Meto 6 Menesiu Kalejimo bey 2 Metū Garbes Prapuldyimo prasiudytas.

Wisokia Zinia.

[Plešimo Razbajyste] tape i Cwikau prie 34 Metū senoses Siuwejes Z. išprowyta. 30000 ML, kurius Nuzudytoji pirm triumfo per Palikimą igijusi, yra šalin. Nū Raz- baininko powisam nielo niera zinoma.

[Nepalaimū Zinios.] Havre, 3. Okt. Wiens Ratils su 7000 Stopū (Lyteriū) Pe- trolijos wienos Kupcyštes nū wakar dega, du Darbininkai yra subege. Geseinimo Bandymai pasilikto noprosni. — Tarbes, 3. Okt. Wienoj Jaunikaiczū Szuilej ilužo prie Prekiū Iš- dalyjimo Grindys. Keli Simitai Personū

i apatine Tože žemyn nukrito. Daugiaus kaip simtas Suzejstujū yra patlab išgelbeti; nepaliautinay tampa wienol dar sunkiej Su- zelsū iš po Gruwinā ištraukiami.

Walfōs Wardawimo Tramynai.

- 10. Okt. ant Zieg. 10: Trappnūse prie Kielau, Ober- firšterijės Trappnūn.
- 11. . . . . 10 1/2: Norkitten, Oberfiršterijės Wst- rawiškēn.
- 12. . . . . 11: Schmallenintūse prie Lašcheit, Oberfiršt. Schmalleningēn.
- 12. . . . . 10: Lazdenūse prie Meyer, Ober- firšterijės Ušballen.
- 13. . . . . 10: Obelštūsiū (Karcziamoj), Ober- firšterijės Kranichbruch.
- 14. . . . . 10 1/2: Muldbūse, Oberfiršterijės Aštrawiškēn.
- 14. . . . . 10: Szillenūse prie Siedler, Ober- firšterijės Weshallen.
- 14. . . . . 11: Warnūse (Karcziamoj), Ober- firšterijės Warnen.

Giriktiskė Wardawimai.

- Kaudziūse Nr. 12, Didumas: 0,51,80 Hekt., Reinertrags: 1,05 Dol., Naudojimo Wer- tybe: 18 M., 10. Oktoberi pirm Pietū ant Ziegoriaus 10 prie Szilolarcziamos Amtsgiriko.
- Szudledimūse Nr. 43, Didumas: 7,89 Hektarai, Reinertrags: 76,35 M., Nau- dojimo Wertybe: 2,40 M., 12. Oktoberi pirm Pietū ant Zieg. 9 prie Staisgiritiū Amtsgiriko.
- Szpliterūse Nr. 22, Dib.: 2,17,10 Hekt., Reinertrags: 8,26 Dol., Naudojimo Wer- tybe: 1080 M., 12. Okt. pirm Pietū ant Zieg. 10 prie Elšes Amtsgiriko III.

Berlyno Prekiū Devese

Kublis Popieriaus: Piningūse. 5. Oktoberi. 100 Abt. . . . . 203 Mt. 95 Pf.

Apšakymai.

Benno Mey,

Dantū-Liekorus,

Tilšeje, Goldschmiedestraße 9, prie Rampo Wandens-Ulyczjōs.

Gziednyjimo Kasės Piningū

turim mes ant 4 bey 4 1/2 Pra- centū padāti.

Tilšes Zpoteles Komturs,

Tilšeje,

Ulyczioj Kasernenstrasse 45, netoli Giriko.

Garu Meierija bey Malimo Malunas Kantenuje.

Garbingūsius Gywatinitus melbzju aš patarniej, man sawo garbingūsius Uzdawimus Malimo Naudoje iš Kwieczū bey Ru- giū Išsijawimū kaip Dūnos bey Szerimo: Szrotū malo- niey priekti dāti.

Gerą bey teisu Pašluzyjimą aš wisados pažadu.

Su aukštu Pagarbinimu **M. Reidies.**

Matruzu Szluzmos Kungos

yra gaunamos prie **J. Reyländerio bey Emmaus.**

Wiens Raktu Statytojis (Šchriftseher),

kursai lietuwiszkay kalbėti gal, randa tūjau Wietos.

J. Reyländer bey Sunus.

Sechzig Kirchenlieder für die Schule.

Borrätzig bei

J. Reyländer & Sohn.

(Ziusta.)

Wiens per Ringelhardt: Glōckner'io Ronū bey Gydymo Plosteri* Išgydytas jaucijas priverstas, iš De- kingyštes palaimingaji Pasisekimą apšakydinti. Per 2 Metu turejau aš wieną labay smarkiej bey kietay užputusi Blaus- kauli, kursai man iš Peršulū Dieną ir Rakti wisą Palaju papleše. Rojnas užintas Gydymas, wisos Piningū Apteros bey Czesas buwo prieš Priešgyynyšte tos Slogos noprosni; ga- liausiej primelyjo man wiena Moteriskė wiršuj minetą Plo- steri ir tik 6 Dezeles nū tojo yra man wisotiną Išgijimą išprownyjusios, tą aš mielay ir tikray išliudyju. Noretu jis didis Gydymo Pasisekimas hitāmi wisiems lygiej Kenczian- tiems ant Padabojimo dereti.

Josef Pōrtl, Wuilū bey Likciū Gulis Wyne. Neufūnshaus, Mārzsraße 5, 29. Weiji 1892.

*) Su Sargybės Marke ant Dezelia gaunamas po 50 Pf. (podraug su Wartosimo Pamofinimu) wisose Ap- tiekose Tilšėje, Aptiekoj Pono D. Vaster Münchenhof- strasse 11, prie H. Kahle, Altstadt. Langgasse 74, G. Müller Bergplatz 2 bey wisū Aptiekū Karaliaucziuje; Erich Fer Katczyuse; Fr. Hing Piliawoj; kaip ir iš Aptiekū Wiestū Allenstein, Bartenstein, Fischhausen, Gumbinnen, Hrutēs, Kau- tenā, Kraupiskū, Labgawōs, Letcū, Melautiū, Klaipeđōs, Pil- kaines, Prekules, Ragaines, Rusnēs, Staisgiritiū, Sztalupenū, Ziliū, Teplawōs, Weluwōs i. t. t. Gydimo-Atitudymai tenay yra parodomi. Primin.: Reif geray ant wiršuj stowineziōs Szutemartēs padaboti.

Tilšes Releiwjo Kalendros

ant Meto

1893,

365 Dienas turencio, Preke **25 Pen.,**

yra gaunamos **Reyländerio** Knygū-Druforijoj, Tilšėje, kaip ir prie wisū Kalendru Bardawejā.

Fahrplan

der **Tilster Eisenbahnzüge, Posten und Omnibusse** vom 1. Oktober 1892 ab. Preis 10 Pf. Zu haben bei **J. Reyländer & Sohn.**

